

लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष (सञ्चालन) कार्यविधि, २०७७

शुद्धोधन गाउँपालिका, लवनी, कपिलवस्तु ।

कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति २०७७/०८/२२

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा २ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी शुद्धोधन गाउँपालिकाले देहायका कार्यविधि बनाएको छ ।

१. संक्षिप्तनाम र प्रारम्भ : (१) यस कार्यविधिको नाम "लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष (सञ्चालन) कार्यविधि, २०७७, शुद्धोधन गाउँपालिका" रहेको छ ।
- (२) यो कार्यविधि गाउँकार्यपालिकाले पारित गरेपछि लागु हुनेछ ।
२. परिभाषा : विषयवा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा :
 - (क) "कार्यालय" भन्नाले शुद्धोधन गाउँकार्यपालिका सम्झनुपर्छ ।
 - (ख) "कोष" भन्नाले दफा ३ बमोजिमको लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष सम्झनुपर्छ ।
 - (ग) "पीडित" भन्नाले लैङ्गिक हिंसाबाट पीडित वा प्रभावित व्यक्ति सम्झनुपर्छ ।
 - (घ) "पीडक" भन्नाले लैङ्गिक हिंसा गर्ने व्यक्ति सम्झनुपर्छ ।
 - (ङ) "समिति" भन्नाले नियम ७ बमोजिमको स्थानीय तत्काल उद्धार तथा राहत समिति सम्झनुपर्छ ।
 - (च) "लैङ्गिक हिंसा" भन्नाले कार्यस्थलमा हुने यौनजन्य दुर्व्यवहार, सामाजिक कुरीतिजन्य व्यवहार लगायत लैङ्गिक आधारमा हुने हिंसा सम्झनुपर्छ ।
३. कोषको स्थापना : (१) लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष नामको एक कोष स्थापना गरिएको छ ।
- (२) कोषमा देहायबमोजिमका रकमहरू रहनेछन्:-
 - (क) नेपाल सरकारबाट प्राप्त रकम,
 - (ख) प्रदेश सरकारबाट प्राप्त रकम,
 - (ग) गाउँपालिकाले कोष परिचालनका लागि छुट्याएको रकम,
 - (घ) विदेशी व्यक्ति, अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्था वा सरकारबाट प्राप्त रकम,
 - (ङ) स्वदेशी व्यक्ति, संघ वा संस्थाबाट प्राप्त रकम,

(च) अन्यकुनै स्रोतबाट प्राप्त रकम ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको रकम गाउँपालिकाले कुनै वाणिज्य बैंकमा खाता खोली जम्मा गर्नेछ ।

(४) कोषको खाताको सञ्चालन प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र लेखा प्रमुखको संयुक्त दस्तखतबाट हुनेछ ।

४. कोषमा रकमजम्मा गर्ने : महिलाहरुको हितको क्षेत्रमा शुद्धोधन गाउँपालिकाको क्षेत्रभित्र कार्यरत अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाले वार्षिक रुपमा गर्ने खर्चको गाउँ पालिकाले तोके बमोजिमको प्रतिशत बराबरको रकममा नघटाई कोषमा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

५. कोषको उपयोग : (१) कोषको रकम देहायको कामको लागि पीडितलाई उपलब्ध गराउनउपयोग गरिनेछ :-

(क) पीडितलाईतत्काल उद्धार गर्न,

(ख) पीडितलाईऔषधी उपचार गर्न,

(ग) राहतप्रदानगर्न तथाआर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउन,

(घ) कानूनी सहायता, मनोवैज्ञानिक उपचार तथामनोविमर्श प्रदान गर्न,

(ङ) कुनै व्यवसाय गर्नको लागिव्यवसाय स्थापनाखर्च रकम अनुदानको रुपमा प्रदान गर्न,

(च) पीडितलाई पुनःस्थापना गराउन,

(छ) हिंसापीडित र प्रभावित महिलाका लागि पुनःस्थापना केन्द्र सञ्चालन गर्न,

(ज) पीडितको लागि समितिले तोके बमोजिमको अन्य कार्यमा ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि समितिले लैङ्गिक हिंसाबाट पीडित बालबालिका तथा किशोर-किशोरी वा लैङ्गिक हिंसाबाट प्रभावित भई लागु पदार्थको दुर्व्यसनमा फसेका वा सडकमा आएका व्यक्तिलाई प्राथमिकता दिई कोषको रकम खर्च गर्न सक्नेछ ।

६ क्षतिपूर्तिको व्यवस्था : (१) हिंसा पीडितलाई हिंसाको प्रकृति हेरेर हिंसा पीडकबाट उचित कानुन बमोजिम क्षतिपूर्ति दिलाइनेछ ।

७. कोषको रकम अन्यकाममा उपयोग गर्न नसकिने : (१) कोषको रकमनियम ५ मा लेखिए बाहेकको अन्य कार्यमा उपयोग गर्न सकिने छैन ।

८.. तत्काल उद्धार तथा राहत समितिको गठन : (१) कोषको संचालन तथा व्यवस्थापन गर्ने काम समेतको लागि एक तत्काल उद्धार तथा राहत समिति रहनेछ ।

(२) लैङ्गिक हिंसा निवारणसञ्चालक समितिको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ :-

अध्यक्ष: गा.पा. अध्यक्ष

उपाध्यक्ष: गा.पा.उपाध्यक्ष

सदस्य: प्रत्येक वडाका वडाध्यक्षहरु

सदस्य: प्र.प्र.अधिकृत

सदस्य: प्रहरी चौकी इनचार्ज

सदस्य: लेखा प्रमुख

सदस्य: स्वास्थ्य शाखा संयोजक

सदस्य सचिव: महिला, बालबालिका शाखा तथा लैङ्गिक हिंसा निवारण शाखा
गरि जम्मा १३ जनाको रहनेछ ।

(३) तत्काल उद्धार तथा राहत समितिको गठन देहाय बमोजिम रहनेछ :-

संयोजक : सामाजिक विकास शाखा प्रमुख

सदस्य : प्र.प्र.अधिकृत

सदस्य : लेखा प्रमुख

सदस्य: स्वास्थ्य शाखा संयोजक

सदस्य सचिव : म.वा.शाखा संयोजक गरि ५ जना

(४) उपदफा (२) र (३) को खण्ड (च) बमोजिमको सदस्यको पदावधि २ वर्षको हुनेछ ।

(५) सञ्चालक समितिको सचिवालय गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयमा रहनेछ ।

९.. सञ्चालक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार : सञ्चालक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) लैङ्गिक हिंसा निवारणको सम्बन्धमा गाउँपालिकाबाट स्वीकृत नीति, योजना तथा कार्यक्रमको लागि कोषको रकम प्रयोग गर्ने,

(ख) पीडितलाई राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउन कार्यालयमा रकम व्यवस्था गर्ने,

- (ग) पीडितलाई राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने,
 - (घ) राहत तथा आर्थिक सहयोगको सदुपयोग भए नभएको सम्वन्धमा अनुगमन गर्ने वा गराउने,
 - (ङ) गाउँपालिका स्तरमा लैङ्गिक हिंसा निवारणको क्षेत्रमा कार्यरत विभिन्न संघ संस्था तथा निकायहरु बीच समन्वय गर्ने,
 - (च) लैङ्गिक हिंसा हुन नदिनको लागि स्थानीयस्तरमा जनचेतना मूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
 - (छ) गाउँपालिका भित्रघटेका लैङ्गिक हिंसा सम्वन्धी घटनाको अभिलेख तथा अद्यावधिक गर्ने,
 - (ज) सीपुमूलक तालिम सञ्चालन तथा व्यवसायका लागि खर्च अनुदान व्यवस्थापन गर्ने,
 - (झ) लैङ्गिक हिंसा निवारणको क्षेत्रमा काम गर्ने अन्य निकाय तथा संस्थासँग समन्वय गर्ने,
 - (ञ) कोष वृद्धिका लागि श्रोतको खोजी गर्ने,
 - (ट) लैङ्गिक हिंसा निवारण सम्वन्धी अन्यकाम गर्ने वा गराउने ।
 - (ठ) लैङ्गिक हिंसालाई फौजदारी अपराध सरह कसुर ठहराउने ।
१०. समितिको बैठक र निर्णय :
- (१) समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार वस्नेछ ।
 - (२) समितिको बैठक अध्यक्षवा संयोजकले तोकेको मिति, समय र स्थानमा वस्नेछ ।
 - (३) समितिको बैठक वस्नु भन्दा कम्तिमा २४ घण्टा अगावै समितिका सदस्य-सचिवले बैठकमा छलफल हुने कार्यसूची सहितको सूचना सबै सदस्यहरुलाई दिनु पर्नेछ ।
 - (४) समितिको कूल सदस्य संख्याको पचास प्रतिशत भन्दा बढी सदस्यहरु उपस्थित भएमा सो समितिको बैठकको लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।
 - (५) समितिको बैठकको अध्यक्षता सो समितिको अध्यक्षले गर्नेछ र निजको अनुपस्थितिमा समितिका उपस्थित सदस्यहरुले आफूमध्येबाट छानेको सदस्यले गर्नेछ ।
 - (६) समितिको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ ।
 - (७) समितिले बैठकमा आवश्यकता अनुसार नेपाल सरकारको कुनै कर्मचारी, पदाधिकारी वा अन्यकुनै व्यक्तिलाई समितिको बैठकमा पर्यवेक्षकको रुपमा भाग लिन आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।
 - (८) समितिको निर्णय सो समितिको सदस्य सचिवले प्रमाणित गरी राख्नेछ ।

(९) समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि सो समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

११. कोषमा रकम उपलब्ध गराउने: पीडितलाई राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउनका लागि गाउँपालिकाले कोषको नाममा रकम निकास दिनेछ ।

१२. राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने रकमको हद र आधार : (१) यस कार्यविधि बमोजिम पीडितलाई राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउँदा देहायको आधारमा देहायको रकममा नबढ्ने गरी उपलब्ध गराइनेछ :-

(क) पीडितलाई तत्काल उद्धार गर्नु पर्ने भएमा सवारी साधन प्रयोग गर्नु पर्ने भए सार्वजनिक सवारी साधनबाट यात्रा गर्दा लाग्ने भाडा रकम, खानाखर्च वापत प्रति दिन तीन सय रुपैयाँ र बास बस्नु पर्ने भए सो वापत छुट्टै रकम दिनु पर्ने भएमा प्रतिदिन पाँच सय रुपैयाँको दरले बढीमा पाँच हजार रुपैयाँ,

(ख) पीडितलाई अस्पतालमा भर्ना गरी औषधी उपचार गर्नुपर्ने भएमा अस्पताल आउँदा जाँदा सवारी साधन प्रयोग गर्नुपर्ने भए सार्वजनिक सवारी साधन प्रयोग गर्दा लाग्ने भाडा रकम, खानाखर्च वापत प्रतिदिन तीन सय रुपैयाँ, अस्पतालमा बस्ने व्यवस्था नभई बाहिर बस्नु परेमा बढीमा पाँच दिनको बसोबास खर्च वापत प्रतिदिन पाँच सय रुपैयाँ र उपचार खर्च समेत गरी बढीमा छ हजार पाँचसय रुपैयाँमा नबढ्ने गरी लागेको यथार्थ खर्च, पीडितसँग आश्रित बालबालिका भए बालबालिकाका लागि समितिलाई उचित लागेमा सोही दरमा खानाखर्च उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।

(ग) कानूनी सहायता, मनोवैज्ञानिक उपचार वा मनोविमर्शका लागि अन्यत्र प्रेषण गर्नु परेमा पाँच हजार रुपैयाँमा नबढ्ने गरी लागेको यथार्थ खर्च,

(घ) स्वरोजगारका लागि कुनै व्यवसाय स्थापना गर्न अनुदानका रुपमा वस्तुगत तथा नगद अनुदान समेत गरी बढीमा तीस हजार रुपैया, क

(ङ) पुनर्स्थापनाको लागि बढीमा पाँच हजार रुपैयाँ,

(२) उपदफा (१) बमोजिमको रकम अपर्याप्त भएको मनासिव आधार र प्रमाण सहित कुनै पीडितले कार्यालयमा निवेदन दएमा र सो व्यहोरा मनासिव देखिएमा समितिले त्यस्ता पीडितलाई दुई हजार रुपैयाँमा नबढ्ने गरी मनासिव रकम थप गरी दिन सक्नेछ ।

१३. राहत तथा आर्थिक सहयोग प्राप्त गर्न निवेदन दिनु पर्ने : (१) यस कार्यविधि बमोजिम राहत तथा आर्थिक सहयोग प्राप्त गर्न चाहने पीडित वा सरोकारवाला यत्किले राहत तथा आर्थिक सहयोग पाउनुपर्ने मनासिव कारण खुलाई तोकिएको ढाँचामा कार्यालयमा निवेदन दिनपर्नेछ ।

उपदफा २ बमोजिम प्राप्त भएको निवेदन जाँचबुझ गर्दा पीडितलाई राहत तथा आर्थिक सहयोग गर्नु पर्ने देखिएमा समितिले दफा १३ को अधिनमा रही पीडितलाई राहत तथा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउनेछ ।

१४. तत्काल रकम उपलब्ध गराउन सक्ने : (१) यस कार्यविधिमा अन्यत्र जूनयुक्तै कुरा देखिएको भएतापनि पीडितलाई तत्काल उद्धार, औषधी उपचार, पुर्नस्थापनावा राहत तथा आर्थिक सहयोग प्रदान नगरेमा गम्भिर तथा मानवीय क्षतिहुने देखिएमा समितिको अध्यक्षले सो प्रयोजनका लागि कोषबाट पाँच हजार रुपैयाँमा नबढ्ने गरी मनासिव रकम सम्बन्धित पीडितलाई उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको अवस्था परी समितिको अध्यक्षबाट पीडितलाई रकम उपलब्ध गराइएकोमा त्यसरी रकम उपलब्ध गराइएपछि बस्ने समितिको बैठकबाट सो विषयको अनुमोदन गराउनु पर्नेछ ।

१५. थप रकम निकासी माग गर्न सक्ने : (१) समितिबाट गाउँपालिकाको नाममा निकासी भएको रकम अपर्याप्त भएमा गाउँपालिकाले सो को कारण खुलाई समिति सँग थप रकम माग गर्न सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम थप रकम माग भई आएमा समितिले गाउँपालिकाको आवश्यकता र औचित्यता हेरी कोषबाट थप रकम निकासीदिन सक्नेछ ।

(३) लैङ्गिक हिंसा पीडित वा प्रभावितलाई तत्काल उद्धार तथा राहत प्रदान गर्दा कोषमा भएको रकम भन्दा बढी खर्च भएमा मनासिव कारण र प्रमाण खुलाई केन्द्रिय तत्काल उद्धार तथा राहत समिति मार्फत खर्च भएको रकम माग गर्न सक्नेछ ।

१६. छुट्टै खाता खोल्नुपर्ने : (स्थानीयतह) ले समितिबाट प्राप्त भएको रकम कार्यालयको नाममा कुनै वाणिज्य बैंकमा छुट्टै खाता खोली जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

१७. लैङ्गिक हिंसा निवारणका लागि महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय तथा नेपाल सरकारका अन्यनिकाय र प्रदेश सरकारबाट प्राप्तहुने सशर्त बजेट तथा कार्यक्रम माफदण्ड तोकिएँ आएकोमा सोही बमोजिम र नतोकिएकोमा यसै कार्यविधि बमोजिम खर्च गर्न सकिनेछ ।

१८. कोषको लेखा र लेखा परीक्षणः (१) कोषको आयव्ययको लेखा प्रचलित कानून बमोजिम राखिनेछ।

(२) कोषको लेखापरीक्षण महालेखा परीक्षकबाट हुनेछ ।

१९. आवर्ति (रिभल्यूड) कोष : यो कोष आवर्ति (रिभल्यूड) कोषको रुपमा रहनेछ ।

२०. प्रतिवेदन पेश गर्ने: (१) समितिले प्रत्येक छ महिनामा सो समितिबाट भए गरेका काम कारवाहीको प्रतिवेदन गाउँपालिका केन्द्रिय तत्काल उद्धार तथा राहत समिति समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(२) समितिले आर्थिक वर्ष समाप्त भएको एक महिनाभित्र सो समितिबाट अधिल्लो आर्थिक वर्षभरिमा भए गरेका काम कारवाहीको प्रतिवेदन (पालिका)समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(३) (स्थानीयतह)ले उपदफा (२) बमोजिमको प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्न सक्नेछ ।

२१. बैठक भत्ता:सञ्चालक समिति अध्यक्ष वा सदस्यले सो समितिको बैठकमा भाग लिए वापत कानून बमोजिमको रकम बैठक भत्ता वापत पाउनेछन्।

२२. निर्देशन दिन सक्ने : (१) (पालिका)ले समितिको काम कारवाहीको सम्बन्धमा सो समितिलाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम दिइएको निर्देशनको पालना गर्नु समितिको कर्तव्य हुनेछ ।

अनुसूचि

नियम १४ संग सम्बन्धित देहाय बमोजिम निवेदनको ढाँचा हुनेछ :-

विषय:- सहयोग उपलब्ध गराई पाँउ ।

श्री संयोजक ज्यू,

स्थानीय तत्काल उद्धार तथा राहत समिति

शुद्धोधन गा.पा.लवनी कपिलवस्तु ।

म.....मा बस्ने वर्षको मिति.....मा लैङ्गिक हिंसाबाट पीडित भएको छु । मेरो आर्थिक अवस्था ज्यादै कमजोर रहेको छ । म उपर लैङ्गिक हिंसा (.....) भएको कारणले मेरो मानसिक/शारीरिक/सामाजिक अवस्था कमजोर भई अशक्त अवस्थामा रहेको हुनाले मलाई औषधी उपचार /कानुनी सहायता एवं परामर्श/उद्धार मनोविमर्श/स्वरोजगार/पुनस्थापना/ अन्यकामको लागि सहयोगको आवश्यकता परेको हुँदा स्थानीय लैङ्गिक हिंसा निवारण कोषबाट नियमानुसार सहयोग रकम उपलब्ध गराई दिनुहुन यो निवेदन पेश गरेकोछु ।

निवेदको:-

नाम:-

ठेगाना.....

दस्तखत.....

मिति:-.....

नोट:-समलग्न गर्नुपर्ने कागजादहरू :

हिंसामा परेको प्रमाणित कागजपत्र, नागरिताको प्रतिलिपि, वडाको सिफारिस, औषधी उपचार गरेको भए आवश्यक कागजपत्र ।